

Силабус курсу:

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ

Ступінь вищої освіти:	бакалавр
Спеціальність:	241 «Готельно-ресторанна справа»
Рік підготовки:	1
Семестр викладання:	осінній/весняний
Кількість кредитів ЄКТС:	10
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	іспит- осінній семестр; іспит – весняний семестр

Автор курсу та лектор:

к.е.н., доц., Овечкіна Олена Андріївна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри економіки і підприємництва

посада

ovechkina@snu.edu.ua

електронна адреса

+38095-464-57-35

телефон

live:.cid.c53dc8ed735f4559

месенджер

509а ГК, за

розкладом

консультації

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Мета дисципліни «Економічна теорія» - формування знань студентів щодо загальних тенденцій розвитку й особливостей функціонування національних економічних систем, основних положень економічних концепцій і теорій.

Завдання дисципліни «Економічна теорія» – вивчення методології загально-теоретичних й емпіричних досліджень процесів господарювання різнорівневих економічних суб'єктів на різних етапах історичного розвитку, питань ефективності й результативності державного регулювання економічних систем, спадковості економічних концепцій і теорій; набуття навичок аналітичного мислення в процесі вирішення й коментування задач, тестів, ситуативних завдань; формування комплексу здатностей з практичного застосування набутих знань у розв'язанні соціально-економічних проблем теорії і практики.

Курс «Економічної теорії» є обов'язковим у навчанні студентів спеціальностей 241 «Готельно-ресторанна справа».

Результати навчання:

студент *має знати:*

- структуру економічної системи, її типи, форми та етапи розвитку;
  - класифікацію економічних законів суспільства та особливості механізму їх реалізації;
  - етапи еволюції поглядів на розвиток й зміну економічних систем;
  - сутність і зміст основних економічних понять й категорій;
  - основні економічні показники та алгоритми їх розрахунків
  - принципи ефективного управління господарською діяльністю різнорівневих економічних суб'єктів відповідно до вимог економічних законів;
  - структуру, етапи формування й тенденції глобальної економіки;
  - спадковість ідей основних теорій і шкіл світової думки;
- вміти, *мати навички:*
- аналітичного мислення як культурна і освічена людина;
  - з'ясування сутності практичних проблем господарювання й аналітичного обґрунтування шляхів їх розв'язання;
  - виявлення й оцінки впливу факторів на функціонування національних економік різного рівня розвитку;
  - визначення тенденцій у розвитку сучасної світової думки;
  - ідентифікації закономірностей відтворення світогосподарських зв'язків;
  - дослідження попиту на споживацькі товари та його впливу на рівень та якість життя суспільства;
  - аналіз причин появи й особливостей третього сектору економіки, сфери дозвілля.

Мета курсу (набуті компетентності)

Внаслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде наступних компетентностей:

- ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК9. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК10. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- СК5. Здатність управляти підприємством, приймати рішення у господарській діяльності суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу.
- СК8. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання готельних та ресторанних послуг для різних сегментів споживачів
- СК12. Здатність ініціювати концепцію розвитку бізнесу, формулювати бізнес-ідею розвитку суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу.

Структура курсу 1 семестр

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Предмет і метод економічної теорії. Основи товарної форми організації виробництва.	2/0/2	Економічні системи, їх складові, типи та основні економічні закони функціонування й розвитку. Характеристика товарного типу господарства й трудової моделі вартості й ціни товарів.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
2.	Основи капіталістичної форми організації виробництва.	2/0/2	Причини появи та етапи розвитку капіталістичної форми організації господарства. Характеристика форм, видів й структури капіталу. Класифікація форм доходу на капітал. Моделі руху промислового, торгового і позичкового капіталів. Кредитна система. Аграрний капітал й проблеми розподілу земельної ренти.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
3.	Процес відтворення капітальної вартості і проблеми розподілу суспільного продукту.	2/0/2	Відтворення капіталу на мікро-, макrorівнях суспільного виробництва: моделі, закономірності, наслідки. Безробіття та інфляція. Диференціація рівня доходів населення. Проблеми бідності населення розвинених країн.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
4.	Монополістичний капіталізм: причини появи та основні етапи	2/0/2	Монополії та їх форми. Конкурентна боротьба в умовах монополізованого ринку: засоби й особливості ціноутворення. Функції держави у господарському механізмі суспільного відтворення. Державно-монополістичний капіталізм.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
5.	Етапи розвитку й основні моделі сучасного ринкового господарства	2/0/2	Економічна система сучасного капіталізму, її закономірності, етапи й моделі розвитку. Характеристика	Участь в обговоренні Тести

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			соціально-орієнтованої і змішаної моделі капіталістичної економічної системи.	Індивідуальні завдання
6.	Формування ринкових економік у постсоціалістичних країнах	2/0/2	Соціалістична економічна система, основні риси і причини розпаду. Проблеми й шляхи розбудови державного соціалізму. Перехідна економічна система України, невирішені проблеми та їх наслідки	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
7.	Тенденції формування й розвитку світового господарства та його складових.	2/0/2	Світове господарство: складові й тенденції розвитку. Причини появи глобальних проблем світового господарства та шляхи їх розв'язання.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання

Структура курсу 2 семестр

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Розвиток економічної думки прадавніх світових цивілізацій та середньовіччя (VIII ст. до н.е. — XV ст. н.е.).	2/0/2	Світові цивілізації: причини появи та занепаду. Зародження економічної думки. Економічні погляди Давньої Греції і Риму. Теологічна доктрина середньовіччя.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
2.	Формування країн Європейської цивілізації та розвиток економічної думки (XVI ст. - перша половина XIX ст.).	2/0/2	Меркантилізм як перша цілісна економічна теорія, причини прояви та відмінності теорій грошового і торгового балансу. Відмінності і спільні риси англійської і французької політичної економії.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
3.	Посткласичний напрямок політичної економії	2/0/2	Критична і дрібнобуржуазна течія посткласичної політичної економії. Марксизм і ревізіонізм.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
4.	Неокласичний напрямок економічної думки	2/0/2	Суб'єктивна-психологічна школа. Маржиналізм та його основні школи: австрійська, лондонська, швейцарська та шведська.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
5.	Основні напрямки економічної думки на початку XX ст. Американський інституціоналізм 20--30-х років XX ст. Кейнсіанство. Монетаризм.	2/0/2	Соціально-психологічний, соціально-правовий й кон'юнктурний напрямок американського інституціоналізму. Основні концепції кейнсіанства. Монетаризм неокласичного напрямку. Порівняння моделей макроекономічного регулювання Дж.М. Кейнса і М. Фрідмена. Неокласичний синтез Р. Хікса-П. Самуельсона.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
6.	Неокласичні та неокейнсіанські економічні теорії зростання. Західно-германський неолібералізм	2/0/2	Основні положення неокейнсіанства. Теорії економічного зростання Р. Харрода, Е. Домара. Неокласичні теорії	Участь в обговоренні Тести

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			зростання Р. Солоу і Д. Міда. Теорії ринкової економіки западно-германського неолібералізму. В. Ойкен, О. Рюстов.	Індивідуальні завдання
7	Інституціоналізм другої половини ХХ ст. Неоінституціоналізм. Економічна думка України.	2/0/2	Основні сучасні різновидами неоінституціоналізму є техніко-економічний (Дж. Гелбрейт, Р. Хейблоннер, О. Тоффлер), соціально-правовий (Р. Коуз, А. Алчіан, Р. Познер, Дж. Б'юкенен.). Київська субективно-психологічна школа.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання

Рекомендована література

1. Економічна теорія: Політекономія: Підручник/ За ред. В.Д. Базилевича. - 6-те вид., перероб. і доп. - К.: Знання-Прес, 2007. - 719 с. [Електронний ресурс] - Режим доступу: https://eknigi.org/nauka_i_ucheba/46711-ekonomichna-teoriya-politekonomiya.html
2. Экономическая теория: учеб. пос./Л.Н. Давыденко [и др.]; под общ. ред. Л.Н. Давыденко. - Мн.: Высшая школа, 2007. - 352 с. [Электронный ресурс] - Режим доступа: <http://www.alleng.ru/d/econ/econ340.htm> <http://yourlib.net/content/category/39/144/157/> <http://booksee.org/book/773073>
3. Історія економічних учень: [підручник: у 2-х частинах. Частина I]/За заг. ред. В.Д. Базилевича. - [2-е вид., випр.]. - К.: Знання. - 2005. - 431с. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.info-library.com.ua/books-book-84.html>; http://botanichik.at.ua/publ/uchebniki_pidruchniki_istorija_ekonomiki_ta_ekonomichnoji_dumki_bazilevich_vd
4. История мировой экономики: [учебник для вузов]/Под ред. Г.Б. Поляка, А.Н. Марковой. - [3-е вид.]. - М.: ИНФРА-М. - 2011. - 671 с. [Электронный ресурс] - Режим доступа: <http://www.alleng.ru/d/econ/econ033.htm>; <http://vmest.ru/nuda/uchebnik-dlya-vuzov-pod-red-g-b-polyaka-a-n-markovoj-m-yuniti/main.html>; <http://yourlib.net/content/category/35/152/165/>
5. История экономических учений: [учебное пособие для вузов]; под общ. ред. Г.А. Шмарловской. - Мн.: Новое знание. - 2006. - 340с. [Электронный ресурс]. - Режим доступа: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/15146/3/Dvinskikh_Istoriya_ekonom_ucheniy_2004.pdf
6. Базылев Н.И. Экономическая теория: [учебное пособие] / Н. И. Базылев, М. Н. Базылева. - Минск : Современная школа, 2008. - 640 с. [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <https://instituciones.com/download/books/1993-ekonomicheskaya-teoriya-bazylev.html>
7. Економічна теорія: Політекономія: Підручник / За ред. Е45 В.Д. Базилевича.— 6-те вид., перероб. і доп. - К.:Знання-Прес, 2007. - 719 с. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://posek.km.ua/biblioteka/%D0%95/%D0%95%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1>
8. Політична економія: Навч. посібник. / За заг. ред. Оганяна Г.А.-К.: МАУП, 2003. - 520 с. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://maup.com.ua/assets/files/lib/book/md27.pdf>
9. Экономическая теория: Учебник / Под общ. ред. акад. В.И. Видяпина, А.И. Добрынина, Г.П. Журавлевой, Л.С. Тарасевича. — М.: ИНФРА-М, 2003. — 714 с [Электронный ресурс]. - Режим доступу: <https://portal.tpu.ru/SHARED/h/HUBUS/metodichka/tutorial/Tarasevich.pdf>
10. Ключня В.Л. История экономических учений [Электронный ресурс] : курс лекций / В. Л. Ключня, А. В. Черновалов, Ж. В. Черновалова. - Минск : БГУ, 2016. [Электронный ресурс]. - Режим доступу: <https://elib.bsu.by/bitstream/123456789/172219/1/Klunya1.pdf>

Методичне забезпечення

11. Історія економіки та економічної думки: навчальний посібник/Овечкіна О.А., Бугайова І.М., Іванова К.В. – Луганськ: Вид-во СЛУ ім. В. Даля. – 2009. – 344 с.
12. Політична економія: вузлові питання і практикум [посібник]/Овечкіна О.А., Бугайова І.М.- Луганськ: Вид-во СЛУ імені В. Даля. – 478 с.
13. Тексти лекцій з дисципліни «Економічна теорія Ч.І.» (для студентів всіх економічних спеціальностей)/Укл. Є.І. Чернявська, О.А. Овечкіна, М.Д. Крамчанінова. - Северодонецьк: вид-во СЛУ м. В. Даля, 2018. – 112 с.
14. Тексти лекцій з дисципліни «Економічна теорія Ч.ІІ.» (для студентів всіх економічних спеціальностей)/Укл. Є.І. Чернявська, О.А. Овечкіна, М.Д. Крамчанінова. - Северодонецьк: вид-во СЛУ м. В. Даля, 2018. – 112 с.
15. Методичні вказівки до практичних занять з дисциплін «Економічна теорія». Ч.1 (для здобувачів вищої освіти спеціальностей 051 «Економіка», 071 »Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», 073 «Менеджмент», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», 241 «Готельно-ресторанна справа», 242 «Туризм», 292 «Міжнародні економічні відносини» [Електронне видання]/Укл. О.А. Овечкіна, Я.В. Бурко. – Северодонецьк: вид-во СЛУ ім. В. Даля, 2020. – 120 с.
16. Методичні вказівки до практичних занять з дисциплін «Економічна теорія». Ч. 2 (для здобувачів вищої освіти спеціальностей 051 «Економіка», 071 »Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», 073 «Менеджмент», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», 241 «Готельно-ресторанна справа», 242 «Туризм», 292 «Міжнародні економічні відносини» [Електронне видання]/Укл. О.А. Овечкіна, Я.В. Бурко. – Северодонецьк: вид-во СЛУ ім. В. Даля, 2020. – 96 с.

Допоміжна література

Інтернет-ресурси

17. Національна бібліотека України ім. В. Вернадського НАН України:
<http://www.nbuv.gov.ua>
18. Періодичні видання (журнали, тижневики):

Актуальні проблеми економіки: <http://eco-science.net/Arhive.html>

Економіка України: <https://journals.ua/business/ekonomika-ukrainy-ukrainskiy/>

Ефективна економіка: www.economy.nayka.com.ua/

Економіка і держава: <http://www.economy.in.ua/>

Економіка, фінанси, право: <http://efp.in.ua/en/releases>

Економіст: <http://ua-ekonomist.com/>

Фінанси України: https://finukr.org.ua/?page_id=17

Проблеми економіки: www.problecon.com/

Бізнес-Інформ: www.business-inform.net

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Індивідуальне завдання 1	20
Індивідуальне завдання 2	20
Іспит	60
Разом	100
Додатково за бажанням студента до оцінки може бути враховано 5 балів за підготовку та публікацію тез за тематикою дисципліни та 5 балів за підготовку виступу на засіданні наукового студентського гуртка «Сучасні проблеми економічної теорії і політики», але сумарна оцінка не може перевищувати 100 балів.	

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Студент може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу студенту можуть бути перераховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання.

Під час виконання завдань студент має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення мають бути оформлені

відповідними посиланнями. Списування є забороненим.

Завдання і заняття:

Всі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені.

Поведінка в аудиторії:

На заняття студенти вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.

Під час занять студенти:

- не вживають їжу та жувальну гумку;
- не залишають аудиторію без дозволу викладача;
- не заважають викладачу проводити заняття.

Під час контролю знань студенти:

- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.